

Løgmannsrøðan 1977

Føroyar sum lántakari eiga framvegis álit á altjóða marknaðinum

Føroyskur búskapur kann uppá stytri sikt metast at vera í sunnum útviklingi, hóast forbrúkið er stórt, og hóast lántøkurnar seinastu árin hava verið munandi, segði Alti Dam, lögmaður m.a. í røðu síni á ólavsøkutingsetuni í ár

Við byrjanini av hesi tingsetu standa føroyingar í eini støðu, vit valla hava verið í áður.

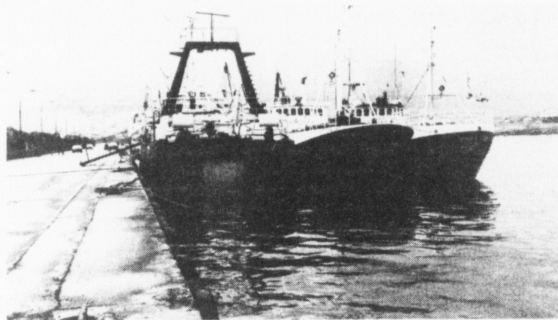
Ofta hava vit livað í upp-gongutíðum, vinnuliga og figgj-arliga, men við hóttaðum framman fyri stavn av tilikum slag, at sigast kundi nakað frammanundan, nær hesar hótta-anir fóru at gera um seg.

Ofta hava vit livað í óvissu um vinnuútlitið framyvir, men við slíkum glottum fyri stavn, at umskiftið hómaðist í hesum glottum.

Men í lotuni gongur vinnuliga og materielt betri enn nakrantíð, við útflutningsvøkstri sum ongantið, ilogum sum ongantið áður og betri inntøkmøguleikum enn nakrantíð hjá eini heilari tjóð, har nærum hvør hond er í vinnu, og samstundis er óvissan um, hvussu leingi hesir mogleikar standa við, størri enn nakrantíð, eins og óvissa er um, í hvønn mun teir mogleikar, sum skaptir verða, kunnu bera upp imóti teim, sum fjara burtur.

Vissa er um, at tað, sum hevur sermerkt føroyska fiskivinnu seinastu 20 árin, har broytingar alsamt eru hendar í fiskimynstri, skipaslogum, viðgerðarhættum og viðvikjandi fiskaslogum, dentur hevur verið lagdur á, fer at vara við í komandi tíð.

Óvissan viðvíkur tí orku, vit

Óvissan viðvíkur tí orku, vit eiga, til at laga vinnuna eftir teim broytingum, sum nú henda oftari og skjótari enn frammanundan

eiga, til at laga vinnuna eftir teim broytingum, sum nú henda oftari og skjótari enn frammanundan.

Vit hava árin frammanundan megnað at framtað umleggingar í stórt mál, vit eiga ein veiðuflota, sum hevur verið so væl út-gjörður, at hann líðuliga hevur nýtt ein veiðuhátt fyri og annan eftir, men hava tað veiðunøgdirnar ella kvoturnar verið so rúmar, at ikki hevur verið neyðugt at læsa eitt ávíst tal av skipum til ávisar veiðuhættir ella inni í ávisum kvotum, og hava vit oftast havt slíkt skákbrá til umhugsunnar, at loysnir funnust.

Fjoltáttanin av veiðuflotan-

um, sum byrjaði fyrst í sekstí-árunum við linubátflotanum, helt fram miðjan sekstíárin við kraftblokkaveiðuni og síðan við frysti- og saltfiskatrolarunum seinast í hesum árum og við rækju-, svartkalva- og hemarar-flotanum í sjeitiárunum eins væl og útbyggingin av heimaflotanum eru orsökini til, at so væl hevur gingist við tillagingini til broyttar umstøður.

Króvini til henda flota og tillagingarevni hans eins og til okkara samráðingarevni og fyriskippingarevni í lóggávu og umsiting herðast alsamt í hesum árum og kanska serliga í 1977 og 1978, sum eru fyrstu árin aftaná tað kollvelting innan umstøður og veiðumøguleikar, sum 200 fjórðing fiskimarkini hava framtað.

Teir mogleikar vit eiga, neyðugar fyrriskipanir og útlitið annars, vil eg greina nærri undir umrøðuni av uttanlanda samráðingunum og av teim úrslitum, sum fyribils eru rokkin.

Útflutningsframgongdin, sum byrjaði aftur seinnu helvt av 1975, tá bytislutfallið í uttanlandahandli okkara batnaði aftur, og allur flotin kom aftur í vinnu, helt á alt árið 1976 og tað, sum farið er, av 1977.

Samlaði útflutningurin í 1976 var soleiðis 631,4 mill. kr. ella 167,5 mill. kr. meira enn í 1975, og fyrra hálvár í ár er hann 360 mill. kr. ella umleið 100 mill. kr. meira enn sama tíðarskeiðið í fjør. Árið í ár tykist sostatt aftur at sýna met hvat samlaðum út-

flutningi viðvíkur, og hetta bæði tá mett verður í dagsins prisum og í 1970-krónuvirði.

Verður indeksið í bytislutfallinum í uttanlandahandlinum sett til 100 í 1970, var tað 128 í 1973, 82 í 1975 og 90 í 1976. Herumframt hevur í 1977 ivaleyst enn ein batnan verið, soleiðis at vit í dag hava vunnið munandi aftur mótvegis teim afturstigum, sum oljukreppa og konjunkturfall annars í 1974 og 1975 vóru orsök til.

Hava vit útflutt meir í 1976, so er eisini innflutt munandi meir enn fyrr, nevniliga fyri 789,3 mill. kr. mótvegis 651,2 í 1975, men av hesum vóru so nevndar konsumvørur t.e. føði- og drekkivørur, klædnavørur, innbúgv, bílar o.a. fyri 325 mill. kr., rávørur til landbúnaða, fiskivinnu og idnað (herundir skipasmíðjur) og olja til vinnulívið fyri 225 mill. kr. og ilögur í maskinur, flutningstól til idnaðin og skip fyri 240 mill. kr. ialt. Bert til skipakeyp uttanlanda vóru nýttar umleið 160 mill. kr., so stórtur partur av innflutninginum í 1976 er nýttur á ein slíkan hátt, at framleiðsluamboð okkara, sum eru grundarlagið undir framtíðar vinnu, eru útbýgd munandi.

Hallið á gjaldsjavnanum, sum í 1975 var umleið 123 mill. kr., bleiv í 1976 112 mill. kr. ella nakað minni enn í 1974, tá hallið var 118 mill. kr.

Í ár er eisini væntandi, at hall verður á gjaldjavnanum mótvegis útheiminum, men hóast skipainnflutningurin í 1977 ikki verður stórvægis minni enn í 1976, kann ein í dag meta, at hetta hall ikki røkkur tilikum hæddum, at orsök er til serlig tiltøk. So leingi tað eru ilöguvørur heldur enn brúksvørur, sum eru orsökini, ber til at hava hall nøkur ár á raði. Sammeta vit t.d. útflutning og innflutning í 1970-krónum og taka skipainnflutningin burtúr, so sær myndin soleiðis út:

Útflutningurin var í 1970 259,7 mill. kr. og í 1976 364,5 mill. kr. Innflutningurin var í 1970 219,5 mill. kr. og í 1976 338,1 mill. kr. Samlaði ilögurnar í einum samfelag siga vanliga eitt sindur um tað álit, sum innan fyrri einstaklingavirksemi og hjá tí almenna verður sett til framtíðina. Á sama hátt sigur samlaða uppsparingin eitt sindur um ta konsolidering, sum hendir, og um mogleikarnar fyri at skáka

sær undan móguligum háttaføllum í framtíðini.

Almennu og vinnulivs- og einstaklingailögurnar í 1976 vóru 500 mill. kr. mótvegis 460 í 1975 og 400 í 1974.

Samlaða sparingin í 1976 var 468 mill. kr. mótvegis 406 árið fyri og 361 í 1974.

Figgjarviðurskipti annars

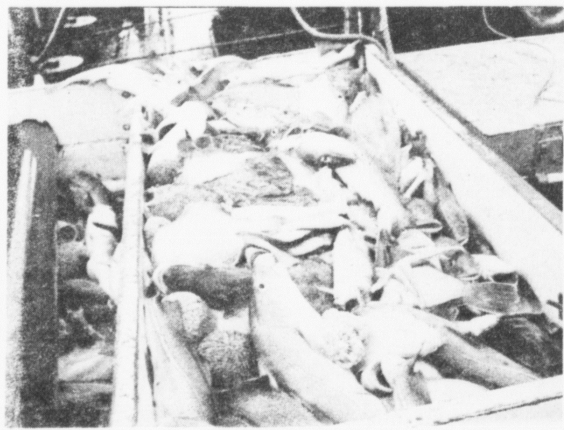
Hesi ár har størri almennar ilögur eru framdar enn áður og har tær skiftandi umstøðurnar, fiskivinnan hevur virkað undir, hava sett stór krøv til orku landskassans at lata iskoyti til vinnuna, hava vit tikið nakað av lánun uttanlands, men í mun til samlaðu figgjarorku okkara eru hesi lán av útlandingum ikki mett ov stór at vera.

Inntøkur landskassans eru munandi óttar tvey tey seinastu árin, hóast skattleggingarstigin í 1975 og 1976 hevur verið óbroyttur og fyri 1977 er lækk-aður. Tað sama kann verða sagt um tollinntøkurnar. Í 1975 var ein hækking á nokrum ikkinneyðsynjavörum, men síðani eru ongar tollhækkingar farnar fram. Tann størri innflutningurin hevur gjørt tað, at tollinntøkurnar hjá landskassanum hava havt ein rættiliga stóran vøkstur. Samstundis sum hesin stóri vøkstur hevur verið í inntøkunum, so kann um krøvini til landskassan verða sagt, at tey hava ikki verið minni. Hesum krøvum má ansast eftir, so tey fáa sín frama á tann mest skilabesta hátt fyri samfelagið í øllum tess líðum.

Hóast eina vaksandi figgjarlóg hevur tað ikki verið hildið beint at figgja allar ilögur yvir raksturini á figgjarlóginum. Skuldi tað vegarbeiðið, ið er farið

Eisini drekkivørurnar eru uppi tí vaksandi innflutninginum

Vit útfluttu munandi meir í 1975. Meginparturin var fiskur